

Arapçada Anlamın Mimarisi

Ünite 1 & 2: Cümle Yapısı ve İsim Cümlesinin Kuralları

Öğrenme Yolculuğumuz

1 **Temel Kavram:** Anlamlı Cümle Nedir?
(El-Cümletü'l-Müfide)

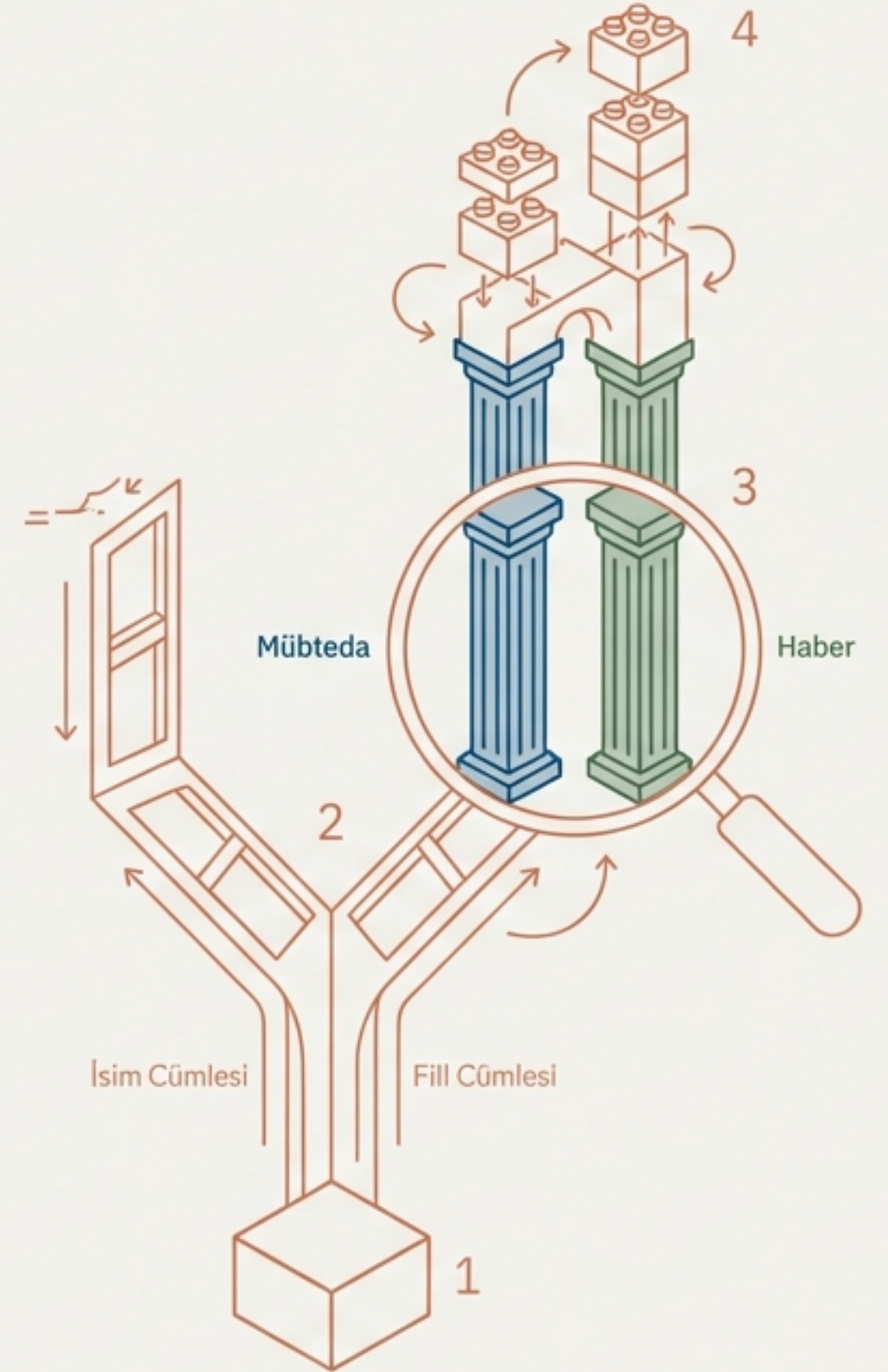
2 **İki Ana Yapı:** Cümle Türleri (İsim ve Fiil)

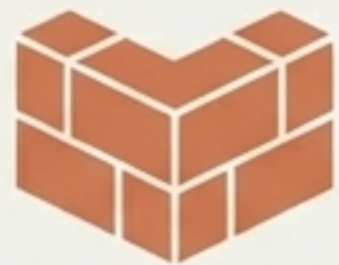

3 **Odak Konumuz:** İsim Cümlesinin Anatomisi (**Mübteda** ve **Haber**)

4 **İnşa Kuralları:** Adım Adım İsim Cümlesi Kaideleri

1. Adım: Mimarinin Temeli - Anlamalı Cümle (الجملة المفيدة)

KURAL: En az iki kelimededen oluşan ve tam bir anlam ifade eden yapıdır.

Örnekler

الْحَدِيقَةُ جَمِيلَةٌ

(Bahçe güzeldir.)

حَضَرَ إِبْرَاهِيمَ

(İbrahim geldi.)

İki Ana Yapı: İsim Cümlesi ve Fiil Cümlesi

İsim Cümlesi (الجملة الاسمية)

İsimle başlar.

القرآن عربي

(Kur'an Arapçadır.)

Fiil Cümlesi (الجملة الفعلية)

Fiille başlar.

نزل القرآن في رمضان

(Kur'an Ramazan'da indi.)

Bu sunumda, **İsim Cümlesi**'nin mimarisini detaylıca inceleyeceğiz.

İsim Cümlesi: Yapının İki Taşıyıcı Kolonu

İsim cümlesi, iki temel unsur (rükün) üzerine kuruludur:

- **المبتدأ (Mübteda)**: Hakkında bilgi verilen özne.
- **الخبر (Haber)**: Öznenin durumunu bildiren yüklem.

المَعْلِمُ رَحِيمٌ
(Öğretmen merhametlidir.)
(**Mübteda** / **Haber**)

Kural 1: Belirlilik Prensibi (Marife & Nekire)

Mübteda genellikle **belirli (marife)** (in à Blue #005A9C),
Haber ise **belirsiz (nekire)** (in Haber Green #4A7856) olur.

Marife (Belirli)

المبتدأ

Cümlenin başında yer alan ve hakkında bilgi verilen **belirli isimdir**. Genellikle başında harf-i tarif (ال) bulunur.

الخبر

Mübtedanın anlamını tamamlayan ve genellikle tenvin alan **belirsiz** isimdir.

Nekire (Belirsiz)

الشَّجَرَةُ طَوِيلَةٌ

(Ağaç uzundur.)
(Marife / Nekire)

Kural 2: Uyum Prensibi (Akıllı Varlıklar)

Mübteda akıllı bir varlık (insan) ise, Haber; **cinsiyet (eril/dişil)** ve **sayı (tekil/ikil/çoğul)** bakımından Mübteda'ya tam olarak uyar.

Uyum Türü	Örnek	Açıklama
İkil, Eril	الطَّالِبَانِ طَوِيلَانِ	İki erkek öğrenci uzundur.
İkil, Dişil	الطَّالِبَاتِ مَوْدِبَاتِ	İki kız öğrenci edeplidir.
Çoğul, Eril	الْمُهَنْدِسُونَ نَشِيطُونَ	Mühendisler çalışkandır.
Çoğul, Dişil	الْمُعَلِّمَاتُ غَائِبَاتُ	Kadın öğretmenler derste yok.

Kural 3: Önemli Bir İstisna (Akıllı Çoğullar)

Mübteda, akıllı olmayan bir varlığın çoğulu (جمع غير عاقل) ise, Haber daima **tekil** ve **dişil** (müfred müennes) olarak gelir. Bu, Arapçanın en karakteristik kurallarından biridir.

Mübteda: **الأشجارُ** (Ağaçlar - Akılsız Çoğul) → Haber: **طَوِيلَةٌ** (Tekil Dişil)

الأشجارُ طَوِيلَةٌ (Ağaçlar uzundur.)

Mübteda: **الكتبُ** (Kitaplar - Akılsız Çoğul) → Haber: **جَدِيدَةٌ** (Tekil Dişil)

الكتبُ جَدِيدَةٌ (Kitaplar yenidir.)

Not: Haberinin 'uzunlardır' veya 'yenilerdir' şeklinde çoğul gelmediğine dikkat edin.

Kural 4: İ'rab Durumu (Merfû')

Hem Mübteda hem de Haber, daima **Merfû** (yalın hal) durumundadır. Tekil isimlerde bu durumun alameti kelimenin sonundaki **Damme (ötire)** harekesidir.

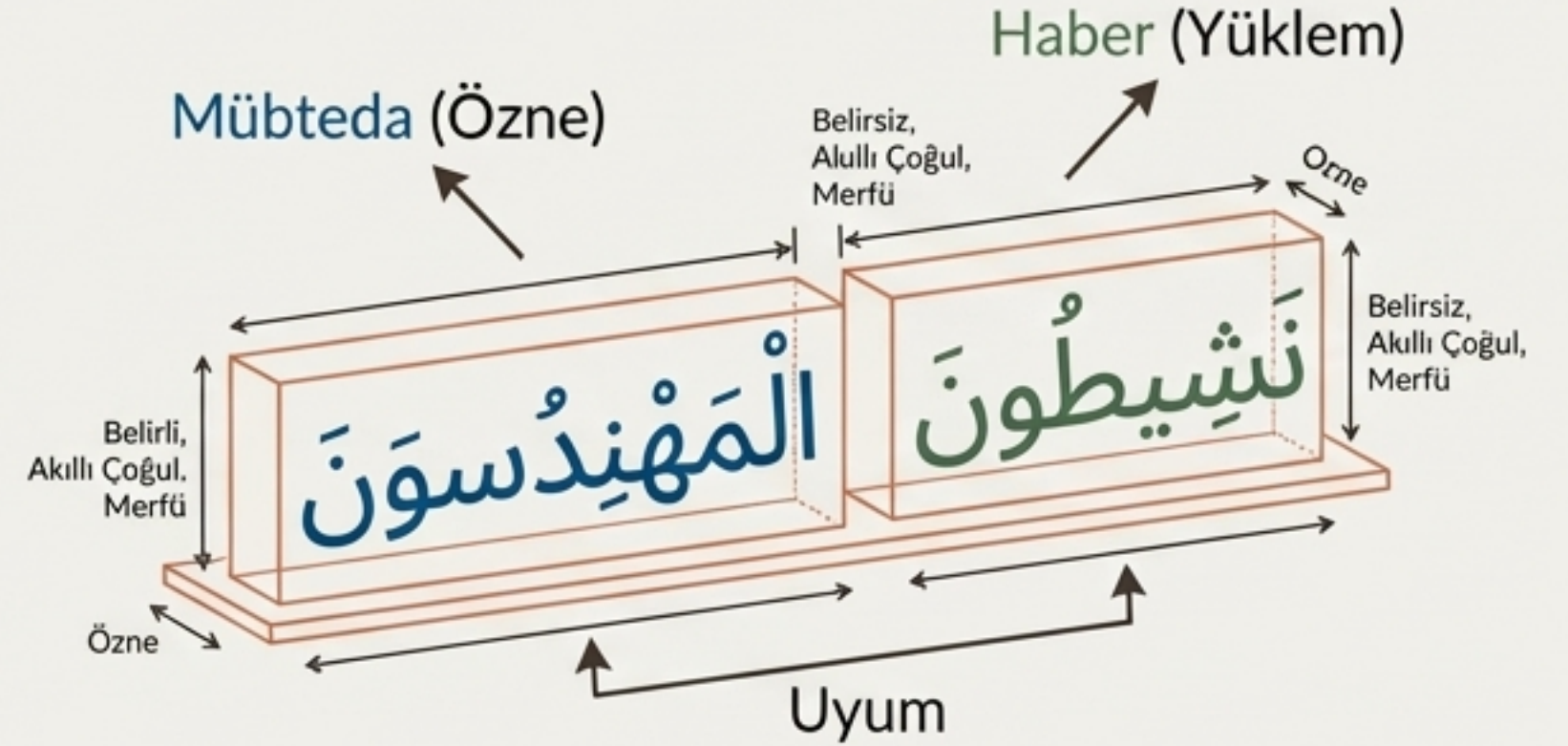
الْمَعْلَمِ رَجِيمِ

Her iki kelimenin sonunun da Damme (وُ veya تِ) ile bittiğine dikkat edin. Bu onların Merfû' olduğunu gösterir.

Bir Cümleyi "Okumak": Örnek Analizi

نَشِيطُونَ الْمَهْنِدُونَ (Mühendisler çalışkandır.)

- Cümle Türü:** Kelime **isimle** başladığı için bu bir **İsim Cümlesi**'dir.
- Mübteda:** الْمَهْنِدُونَ -> Belirli (Marife), Akıllı Çoğul, Merfû.
- Haber:** نَشِيطُونَ -> Belirsiz (Nekire), Akıllı Çoğul, Merfû.
- Uyum Kontrolü:** Mübteda akıllı çoğul olduğu için, Haber de ona sayı ve cinsiyet olarak tam uyum sağlamıştır.
- Sonuç:** Cümle tüm kurallara uygundur.

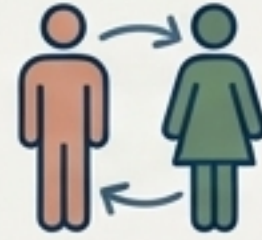
Not: Akıllı çoğullarda Mübteda ve Haber arasında tam uyum sağlanmıştır.

İsim İsim Cümlesi Mimarî Planı (Özet)

Yapı (Structure)

Mübteda (Genellikle **Marife** / **Belirli**)
+ Haber (Genellikle **Nekire** / **Belirsiz**)

Uyum (Akıllı Varlıklar)

Cinsiyet ve Sayıda tam uyum.

İstisna (Akılsız Çoğullar) Çoğullar

Mübteda akılsız çoğul ise ->
Haber Tekil Dişil olur.

İ'rab (Grammatical Case)

Her iki unsur da daima
Merfû'dur (Örn: Damme alır).

Bir Sonraki Adım: Fiil Cümlesi

İsim cümlesinin mimarisini anladık. Bu sağlam temel üzerine, Arapçadaki diğer ana yapı olan **Fiil Cümlesi**'nin (الجملة الفعلية) sırlarını keşfetmeye hazırsınız.

Anlamın Mimarisi

Arapça cümle yapısı, rastgele kurallar yığını değil, sağlam temeller ve taşıyıcı kolonlar üzerine inşa edilmiş mantıksal bir mimaridir. **Mübteda** ve **Haber** arasındaki ilişkiyi anladığınızda, sadece bir cümleyi değil, o cümlenin taşıdığı anlamın yapısını da okumaya başlarsınız.

